

SLOVENSKI

vestnik

GLASILO SLOVENSKE KOROŠKE

LETNIK II.

DUNAJ, V PETEK 14. XI. 1947

ŠTEV. 60 (88)

Proti obtožbi, ki žali slovensko ljudstvo

8. novembra je britansko vojaško sodišče v Velikovu pozvalo sekretarja POOF-a za Slov. Koroško Karla Prušnika — Gašperja na zagovor zaradi govora, ki ga je imel 26. oktobra ob priliki odkritju spomenika padlim partizanom v St. Rupertu pri Velikovu. Kot trdi vojaško sodišče, je Karel Prušnik v tem govoru napadel britanske in ameriške oborožene sile in žalil čast britanskega vojaškega sodišča. Razprava je določena za dan 14. novembra v Velikovu.

V govoru ob priliki odkritja spomenika je Karel Prušnik poudaril samo neizpodbitna dejstva o preganjanju javnega manifestiranja slovenske narodne zavesti in o obsodbah koroških Slovencev zaradi nošenja nacionalnih in protifašističnih zastav. Ožigosal je nečloveški postopek britanske vojaške policije in vojakov ob napadu na mladinsko brigado in delegacijo koroških Slovencev, kjer je bil tudi sam ranjen. Vsa svetovna demokracija javnost je ostro obsodila ta napad in tudi predsednik delegacije svetovne mladinske federacije Avstralec Harry Weiss je izjavil, da je obsodba slovenskih mladincev zaradi napada v Podrožici v nasprotju z vsakim pojmovanjem pravičnosti. Z obsodbo mladincev — brigadirjev, ki so jih napadli britanski vojaki, in obtožbo proti Karlu Prušniku, britansko vojaško sodišče dokazuje, da v celoti odobrava metodo nasilja nad koroškimi Slovenci.

Zaradi krivične obtožbe proti Karlu Prušniku — Gašperju sta se 10. novembra javili delegaciji POOF-a za Slovensko Koroško in OOOF Beljak pri britanskem poveljniku za Koroško podpolkovniku Kealeju. Delegaciji, ki ju podpolkovnik ni sprejel, sta izročili njegovemu namestniku naslednji protestni noti:

CIVILNI UPRAVI — BRITANSKI ELEMENT V CELOVCU

POOF za Slovensko Koroško se obrača na civilno upravo z ostrim protestom zaradi neutemeljene obtožbe tovariša Prušnika Karla, sekretarja POOF-a.

Dve brzojavki POOF-a OB 30. OBLETNICI VELIKE OKTOBR-SKE SOCIALISTIČNE REVOLUCIJE

Pokrajinski odbor OF za Slov. Koroško je ob 30. obletnici Velike oktobrske socialistične revolucije poslal:

Prezidiju vrhovnega sovjeta ZSSR v Moskvi naslednjo brzojavko:

V imenu demokratičnega ljudstva Slovenske Koroške pošiljamo sovjetskim narodom ob njihovem velikem prazniku 30. obletnice Velike oktobrske socialistične revolucije iskrene čestitke.

Veliki oktober, junaška domovinska borba sovjetskih narodov in doprinos za mir so tudi za nas kažipot k svobodi v naši matični domovini FLRJ Jugoslaviji.

Visokemu komisarju Sovjetskega elementa generalnemu polkovniku Kurasovu:

O priliki tridesete obletnice velikega dne Oktobrske revolucije, ki je dala temelje k svobodi vseh zatiranih in zaslužjenih, Vam čestitamo kot predstavniku naše velike zaščitnice Sovjetske zveze.

Podobne brzojavke so poslale tudi ostale množične organizacije in posamezni krajevni odbori.

Tovarišu Prušniku je bil 8. novembra dostavljen poziv britanskega sodišča v Velikovu, v katerem ga sodišče kliče na zagovor na dan 14. novembra, pod obtožbo, da se je dne 26. oktobra v St. Rupertu sovražno izražal o britanskih in ameriških vojaških silah in žalil čast britanskega vojaškega sodišča. Tako prva kakor tudi druga točka obtožbe ne odgovarjata dejstvu, ker tovariš Prušnik v svojem govoru ni napadel niti anglo-ameriških vojaških sil, niti britanskih vojaških sodišč. Orisal je samo dogodka v Podrožici, ki jih je sam doživel, za kar je POOF za Slovensko Koroško s svojo spomenico od 6. novembra zahteval preiskavo in kaznovanje krivcev, na kar pa še do danes ni dobil nobenega odgovora.

Ugotavljamo, da je neosnovana obtožba Karla Prušnika, sekretarja POOF-a za Slovensko Koroško in enega prvih organizatorjev antifašistične oborožene borbe na Koroškem, danes, ko se na Koroškem neverjetno razvija tradicionalni velenemski šovinizem, ko se ne kaznovano vršijo fašistične provokacije,

izrazito protislovensko dejanje, ki daje ponovno oporo profašističnemu gibanju.

POOF za Slovensko Koroško se obrača na civilno upravo z zahtevo, da ukine postopek proti tov. Prušniku Karlu.

Smrt fašizmu — svoboda narodu!

Za POOF za Slovensko Koroško:

Dr. Petek Franc, predsednik.

Primožič Franc, organizacijski sekretar.

CIVILNI BRITANSKI UPRAVI V CELOVCU

Podpisani predstavniki izražamo v imenu vsega slovenskega ljudstva beljaškega okraja protest proti ponovni krivični obtožbi sekretarja POOF-a za Slovensko Koroško in starega koroškega partizana tovariša Karla Prušnika.

Mnogo Slovencev iz našega okraja je bilo prisotnih na proslavi odkritja spomenika padlim partizanom v Velikovu in vsi ugotavljamo, da tovariš Prušnik ni govoril ničesar proti zavezniški oblasti, ampak samo obsodil brutalno ravnanje z našo mladino dne 5. oktobra v Podrožici, kar pa obsojamo tudi mi in

Proslava 30. obletnice Oktobrske socialistične revolucije v celovškem gledališču

8. novembra popoldne je bila v celovškem gledališču proslava tridesetletnice Oktobrske revolucije, ki jo je organizirala Slovenska prosvetna zveza s sodelovanjem avstrijskih antifašistov. Nastopili so združeni pevski zbori Slovenske prosvetne zveze pod vodstvom dirigenta Hartmana Zdravka in zapeli več slovenskih partizanskih pesmi. Publika je z navdušenjem sprejela slovensko partizansko pesem ter mnogokrat zahtevala ponovitev. Močno odobravanje je žel pevskega zbor iz Radiš, ki je nastopil samostojno. Avstrijski antifašisti so nastopili z revolucionarnimi pesmimi in deklaracijami.

V imenu Komunistične partije Avstrije je govoril Simon Kompein, ki je poudaril pomen Oktobrske revolucije za delavsko gibanje v svetu in za napredno borbo avstrijskih antifašistov in delavcev.

Kot predstavnik Slovenske prosvetne zveze je govoril dr. Mirt Zwitter. V svojem govoru je na kratko opisal zgodovinske dogodke v zvezi z Oktobrsko revolucijo in navedel posledice Oktobrske revolucije. Naglasil je, da je velika Oktobrska revolucija sprožila velikanske množice delovnega ljudstva in dotlej tlačanih narodov, ki so v kratki dobi spremenili zaostalo šestino zemlje v socialistično državo. Oktobrska revolucija je pokazala izkoriščenim delovnim množicam pot borbe proti kolonialnemu zaslužnjanju, proti izkoriščanju in proti imperializmu. Ideje in cilji velike Oktobrske revolucije, ki jo je izvršila Komunistična partija pod vodstvom Lenina in Stalina, so omogočile tlačanim ljudstvom osvoboditev izpod fašističnega uničenja. To pot upora in borbe so izbrali predvsem slovanski narodi, med njimi v prvi vrsti narodi Jugoslavije pod vodstvom maršala Tita in z njimi tudi koroški Slovenci. Dr. Mirt Zwitter je naglasil, da velika večina jugoslovanskih narodov že uživa sadove težke borbe, koroški Slovenci pa imajo pred seboj pot odločne

in neizprosne borbe za svobodo in proti imperializmu. Govora dr. Mirta Zwittera in Simona Kompeina je publika sprejela z dolgotrajnim navdušenim ploskanjem.

Proslave se je udeležila sovjetska, jugoslovanska in angleška delegacija. Dvorano je napolnilo veliko število koroških Slovencev, ki so prišli na proslavo iz vseh krajev Slovenske Koroške, in avstrijskih antifašistov.

Iz govora Molotova na seji moskovskega sovjeta

Na predvečer 30. obletnice Velike oktobrske socialistične revolucije je imel zunanji minister Sovjetske zveze Molotov na svečani seji moskovskega sovjeta velik govor, v katerem je med drugim dejal:

Narodi Sovjetske zveze praznujejo danes za delovno ljudstvo vsega sveta jako pomemben praznik, 30. obletnico Velike oktobrske socialistične revolucije. Niso samo sovjetski ljudje, ki se veselijo velike zmage socializma v naši deželi. Povsod, kjer kapitalizem zatira delovno ljudstvo, v kolonijah in odvisnih državah, povsod vidijo ljudje, katerih zavest se je prebudila, v uspehih Sovjetske zveze tudi bližanje njihove lastne svobode izpod jarma in suženjstva. Zaradi tega plapolata tudi danes ob 30. obletnici sovjetske revolucije naša oktobrska zastava, zastava Lenina in Stalina, tako ponosno.

Več ko tri leta po Oktobrski revoluciji je trajala oborožena borba proti intervencionizmu in belogardističnim tolpom, ki so hotele razbiti sovjetsko oblast in uničiti mlado sovjetsko državo. Naši deželi so prizadeli največja pustošenja in jo zelo izčrpali.

Nato je sledil vzpon in razvoj našega ljudskega gospodarstva na temelju slavnih Stalinskih petletk. Iz industrijsko nazadnjaške države se je Rusija razvila v napredno industrijsko državo, ki je že

Prihodnje dni bo izšel

Koledar Slov. Koroške

za prestopno leto 1948.

Koledar je bogato opremljen in prinaša članke iz borbe koroških Slovencev za politično, kulturno in gospodarsko neodvisnost. Poleg tega vsebuje leposlovje in važne nasvete za poljedelstvo.

Slovenska prosvetna zveza.

ves demokratični svet. Z obtožbo proti tovarišu Karlu Prušniku se čutimo vsi prizadeti in zato zahtevamo, da civilna uprava ustavi sodni postopek proti tovarišu Prušniku.

V našem okraju je še mnogo nacistov, ki še do danes niso bili kaznovani, še vedno se dogajajo krivice antifašistom, in smatramo, da je obtožba tov. Prušnika, ki je eden najbolj znanih antifašistov na Koroškem in ki se je s koroškimi partizani boril ob strani zaveznikov, krivica, ki močno žali vse antifašistične prebivalce.

Smrt fašizmu — svoboda narodu!

Za OOOF Beljak:

Uršič Fr. Janez Galob, Markič Edi l.r.

Podobno protestno noto sta predala v imenu okrajnega odbora OF Borovlje tovariša Urh Olipic in Janko Male, v imenu PO Zveze mladine za Slovensko Koroško pa tov. Kolenik Lipej in tov. Lojzka Hofer. Nobena delegacija ni bila sprejeta.

Hkrati pošilja iz vseh krajev naše ljudstvo protestne brzojavke, ki v njih protestira proti neutemeljeni obtožbi tovariša Prušnika Karla, sekretarja POOF-a.

Slovensko ljudstvo je proslavilo Veliko oktobrsko revolucijo tudi na deželi z uspešnimi prireditvami. V Železni Kapli, Dobri vasi, Velikovu, St. Jakobu v Rožu, Bilčevsu, Kotmari vasi in drugod se je zbralo ob tej priložnosti številno ljudi, ki so z navdušenjem spremljali izvajanja govornikov in manifestirali svojo solidarnost z narodi Sovjetske zveze in z vsemi naprednimi množicami sveta.

po koncu druge petletke v industrijski proizvodnji zavzela prvo mesto v Evropi. Leta 1940 je naša težka industrija dobavljala 12-krat več kakor leta 1913. Naše kmetijstvo se je s spajanjem v kolektivna gospodarstva spremenilo v napredno gospodarstvo. Skupna poljedelska proizvodnja je bila leta 1940 dvakrat večja kakor leta 1913.

Uspeh prvega obdobja izgradnje socializma je bil, da je bilo ljudsko gospodarstvo postavljeno na socialistične temelje, da je bil razred izkoriščevalcev uničen in da je bila ustvarjena moralno-politična enotnost sovjetskih narodov.

Uspeh drugega obdobja izgradnje socializma, stalnega napredovanja razvoja našega gospodarstva, je bilo stalno napredovanje blaginje delavskega razreda, kar je omogočilo izboljšanje materialnih in kulturnih pogojev delavcev in nameščencev sovjetske države. Preobrazba našega kmetijstva na temeljih kolektivnega gospodarstva je dovela do uničenja vaške bede. Vsakemu kmetu v kolektivu so se odprle nove možnosti bogatega in kulturnega življenja.

Drugo obdobje zgodovine Sovjetske zveze, ki obsega leta velike domovinske vojne, je še v večji meri pokazalo veliko moč in napredno silo naše mnogonacionalne socialistične države.

S koncem vojne je za Sovjetsko zvezo nastopilo novo obdobje razvoja. Že od

lanskega leta delamo na temelju novega povojnega petletnega plana. Zaradi ukrepov, ki sta jih podvzeli partija in vlada, je bila letošnja žetev za 58 odstotkov večja kakor lanska. V industriji je bil v prvih devetih mesecih plan izpolnjen za 103 odstotke.

Primerjajmo Sovjetsko zvezo z najbolj razvitimi kapitalističnimi državami Evrope. Anglija doživlja resne gospodarske težave in se vedno bolj zanaša na pomoč strica Sama. V Franciji ni nič boljše, in prav tako kot Anglija tudi ona računa samo na pomoč od zunaj. Znanost, kakor tudi praktične izkušnje zgovorno kažejo, da se temelj socializma v Sovjetski zvezi z vsakim dnem krepi, medtem ko so opore kapitalistične družbe v Evropi, že dolgo skoz in skoz trhle.

Druga svetovna vojna je zadala kapitalističnemu sistemu nov udarec in njegove položaje v Evropi še bolj razmaja. Države nove demokracije — Jugoslavija, Poljska, Romunija, Češkoslovaška, Madžarska, Albanija — izvajajo ob podpori širokih ljudskih množic smeje demokratske reforme. S tem da ustvarjajo za delovno ljudstvo življenje, ki bo prosto kapitalističnega suženjstva, da branijo svojo narodno neodvisnost pred poskusi tujezemskih kapitalistov, ki bi hoteli te države pritegniti k sebi in jim vsiliti svojo voljo, s tem stopajo po svoji lastni, posebni, samostojni poti k socializmu.

SOVJETSKA ZVEZA IN MEDNARODNO SODELOVANJE

Od prvega dne svojega obstoja je Sovjetska zveza zavzemala posebno mesto v mednarodnih odnosih in se postavila na čelo borbe za mir. Kljub temu pa se naše ljudstvo dolga leta ni moglo vrniti k mirnemu delu. Da bi uničili Oktobrsko revolucijo in pobeglim veleposestnikom in kapitalistom vrnilo oblast, so sile Antante organizirale vojaško intervencijo proti naši deželi. Ko je Hitlerjeva Nemčija napadla Sovjetsko zvezo, so naši sovražniki dobili novo upanje.

Nič manj pa niso Sovjetska zveza, Anglija in ZDA sodelovale v Hitlerjevi vojni proti skupnemu sovražniku.

Takoj po koncu vojne je Sovjetska zveza pristopila k izvedbi nove Stalinske petletke. Hkrati pa stojimo tudi pred nalogo, da izdelamo nekaj petletnih načrtov tudi že vnaprej.

To zadostuje, da pokažemo, kako močno je Sovjetska zveza zainteresirana na čvrstem in trajnem miru. Sovjetska zveza se zavzema za vsestranski razvoj mednarodnega sodelovanja. Tej politiki pa stoji nasproti druga politika, politika, ki je zgrajena na docela drugih načelih.

V ekspanzionističnih krogih Združenih držav Amerike razširjajo posebno vrsto nove religije: nevero v lastne sile in vero v tajnost atomske bombe, čeprav ta tajnost že dolgo več ne obstoja. Imperialisti očitno rabijo to vero v atomsko bombo, ki — kakor je znano — ni obrambno sredstvo, ampak napadalno orožje. Svet je ogorčen nad tem, da ZDA in Velika Britanija ovirata Združene narode, da bi sprejeli sklep o prepovedi atomskega orožja.

To je razumljivo, kajti ljudstvo Amerike in Anglije ni v nič manjši meri kot ostala ljudstva zainteresirano na prepovedi atomskega orožja in splošni razorožitvi.

Ali če vzamemo vprašanje netilcev nove vojne. Kljub vsem protestom ameriških in drugih ekspanzionistov je Generalna skupščina sprejela sklep o obsodbi propagande nove vojne. Diskusija pa je hkrati pokazala potrebo ojačitve borbe proti netilcem nove vojne in njihovim pokroviteljem, ki izpolnjujejo voljo agresivne in dobičkahželne klike monopolističnih kapitalistov.

Vsa ta dejstva kažejo, da ameriški imperializem stremi za tem, da bi izkoristil povojne težave nekaterih držav, jim vsilil svojo voljo in pripravil pot za svetovno gospodstvo Združenih držav Amerike. Appetit imperialistov ne pozna nobenih meja in za dosego svojih ciljev so pripravljeni, da grobo potepajo demokratske pravice v svojih deželah, kakor tudi pravice in suverenost drugih držav.

Politika Sovjetske zveze je zgrajena na nasprotnih načelih, na načelih spoštovanja suverenosti velikih in malih držav, na načelih nevmešavanja v notranje zadeve drugih dežel.

Sovjetska zveza se bori prav tako ka-

kor ostale demokratske države za mir in mednarodno sodelovanje na demokratskih temeljih. Pod današnjimi pogoji zahteva to združitev vseh protimperialističnih in demokratskih sil v Evropi in izven nje v nepremagljivo bariero proti imperializmu in njegovi novi agresivni politiki.

Trezna ocena položaja kaže, da so v današnjem času imperialistične avanture nevarna igra z usodo kapitalizma. Mnogi ministri in senatorji tega ne morejo razumeti. Če bo antiimperialistični, demokratski tabor združil okoli sebe vse

sile in vložil vse svoje moči, bo prisilil imperialiste, da bodo prišli k pameti. Kapitalizem verjetno ni zainteresiran, da bi pospešil svoj lastni zlom.

Kapitalizem je postal ovira napredka in nadaljevanje avanturistične politike imperializma, ki je privedla že do dveh svetovnih vojn, je glavna nevarnost za svobodoljubne narode. Obupni napori imperialistov, ki se jim izmikajo tla pod nogami, ne bodo rešili kapitalizma pred bližnjim propadom. Živimo v stoletju, v katerem vodi vse poti h komunizmu, je končal Molotov.

Sovjetska zveza je svečano proslavila 30. obletnico Oktobrske revolucije

Na posebno svečan način je sovjetsko ljudstvo praznovalo letošnji 7. november, 30. obletnico Velikega oktobra. V Moskvi so se sto tisoči, kljub slabemu vremenu, udeležili velikih manifestacij, ljudskega rajanja, ki je trajalo pozno v noč, in velike vojaške parade na Rdečem trgu, s katero se je začela proslava tega velikega dne.

Na tribunah ob zidovih Kremlja so zavzeli mesta deset tisoči častnih gostov. Tu so bili stari boljševiki, ki so na čelu oboroženega upora v oktobru 1917 napadali oporišča carske oblasti, predstavniki slavne generacije, graditelji stalinskih petletk, junaki druge svetovne vojne, umetniki in literati, znanstveniki, delegacije iz zveznih republik, inozemski gostje, člani diplomatskega zbora in zastopniki sovjetskega in tujezemskega tiska. Paradi so prisostvovali tudi predsednik Prezidija Vrhovnega sovjeta Švernink, člani sovjetske vlade Molotov, Berija, Andrejev i. dr.

Ko je minister narodne obrambe maršal Bulganin dal povelje za pričetek parade in zbranim četam čestital k prazniku, je 1300 moč močan orkester zaigral sovjetsko himno, nakar se je pričel mimohod čet.

Na čelu parade so korakali gojenci Frunzejeve vojaške akademije, za njimi so bili veterani obmejne službe, ki so 22.

6. 1941 prvi ustavili naval fašistične vojske. Sledili so jim gojenci vojaških učilišč, Suvorove in Nahimove akademije, pešadijske enote moskovskega garnizona, pionirji, tehnične edinice in drugi.

Tehnično moč Sovjetske armade so nazorno pokazale motorizirane in mehanizirane vojaške enote, motorizirana pešadija, artilerijski oddelki, topovi vseh vrst in kalibrov. Gardijski minometalci znani pod imenom »Katjuša« in dalekometni topovi, reflektorske in prisluškovalne naprave, enote padobrancev, tanki raznih sistemov itd.

Parada je znova pokazala, da armada ki jo je ustvarilo sovjetsko ljudstvo in ki je v drugi svetovni vojni dokazala svojo borbeno vrednost, neomajno stoji na straži miru in da je pripravljena vsakemu napadalcu dati odgovor, kakršnega zasluži.

Po paradi so se začele demonstracije sto tisočev delovnega ljudstva, ki je več ko dve uri manifestiralo preko Rdečega trga in proslavljalo veliki dan rojstva Sovjetske zveze.

Tako kakor Moskva je proslavila 30. obletnico Velike socialistične revolucije vsa glavna mesta republik Sovjetske zveze, proslavila so jo vsa mesta in vasi, tovarne in kolhozi, znanstvene in prosvetne ustanove itd., proslavilo jo je vse sovjetsko ljudstvo.

Proslave Velikega oktobra po vseh državah

... V AVSTRIJI

V čast 30. letnice Oktobrske revolucije je bila na Dunaju posebna svečanost pod okriljem avstrijske vlade. Proslavi so prisostvovali člani vlade s kanclerjem dr. Figlom na čelu, člani parlamenta, predstavniki javnih in sindikalnih organizacij, umetniki, avstrijski in tuji novinarji.

Pozdravni govor je imel predsednik avstrijske republike dr. Renner. Naglasil je, da je Oktobrska revolucija »nova prelomnica v zgodovini človeštva«. Nato je govoril sovjetski visoki komisar v Avstriji generalni polkovnik Kurasov o pomenu Oktobrske revolucije, o borbi sovjetske zunanje politike za prijateljstvo med narodi in demokratski mir.

Posebni sestanki, posvečeni veliki obletnici, so bili tudi v mnogih tovarnah v Avstriji. V nekaterih pokrajinskih mestih so odprli razstave, ki kažejo življenje v Sovjetski zvezi.

... V JUGOSLAVIJI

Na predvečer obletnice Velikega oktobra je bila v Beogradu svečana akademija na Kolarčevem vseučilišču, ki so se je udeležili maršal Tito s člani zvezne vlade, predstavniki vlade LR Srbije, vidne osebe jugoslovanskega javnega in kulturnega življenja, predstavniki diplomatskega zbora, množičnih organizacij in drugi.

Na proslavi, ki jo je priredil Izvršni odbor Ljudske fronte Jugoslavije v beograjskem narodnem gledališču, je govoril minister zvezne vlade Milovan Djilas o pomenu in uspehih Velike oktobrske revolucije. Podobne svečane proslave so bile v vseh glavnih mestih jugoslovanskih republik, v mestih in vaseh, tovarnah in ustanovah. Zvečer so bile po mestih velike baklade. V Ljubljani so v čast obletnice odprli razstavo sovjetskih slikarjev, v Beogradu pa razstavo »Sovjetska knjiga« in razstavo »30 let dežele socializma«.

... V ALBANIJI

Tudi Albanija je svečano proslavila ta veliki dan. V Elbasanu, Korči, Draču in drugih mestih so bili mitingi frontovskih in drugih množičnih organizacij, v podjetjih in ustanovah pa sestanki delavcev, na katerih so predavali o pomenu in o značaju Oktobrske revolucije in velikih gospodarskih, tehničnih in kulturnih uspehih v deželi socializma. V glavnem mestu Tirani so v Narodnem gledališču v čast obletnice revolucije igrali sovjetsko igro »Rusko vprašanje«. 7. novembra so se na športnih stadionih Tirane začele fizkulture prireditve in tekmovaljanja.

... V FRANCIJI

V Franciji je Komunistična partija organizirala veliki miting v zimskem Veletrgu, ki se ga je udeležilo več kakor 15.000 ljudi. Na mitingu sta med drugimi govorila predsednik Narodne skupščine Jacques Duclos in Marcel Cachin. Govorili so o zgodovini revolucije in pokazali na uspehe, ki jih je v 30 letih socialistične države dosegla Vsevezna komunistična partija (boljševikov).

... V ČSR, NA FINSKEM

Poleg ostalih svečanih prireditev so v Pragi odprli na čast obletnice revolucije veliko razstavo »30 zmagovalnih let ZS SR«. Tudi v Helsinkih je društvo »Finska — Sovjetska zveza« priredila razstavo »30 let Sovjetske zveze«.

Narodne pravice v ljudskih demokracijah

Kakor poroča Tanjug, je v madžarskem parlamentu prvič v zgodovini govoril predstavnik Južnih Slovanov v materinskem jeziku.

V začetku svojega govora je sekretar Demokratske zveze Jugoslovancev in narodni poslanec Anton Rob naglasil pomen dejstva, da more prvič v zgod-

vini Madžarske predstavnik Južnih Slovanov v svojem materinem jeziku svobodno govoriti v parlamentu o potrebah in pravicah Južnih Slovanov.

Govorec o potrebah in položaju Južnih Slovanov v Madžarski je Rob naglasil, da je demokratska Madžarska dokončno prekinila s horthyjevsko politiko in je zaradi tega po osvoboditvi Madžarske na političnem in ekonomskem področju dosegla zavidanja vredne uspehe, ki so dvignili ugled madžarskega ljudstva.

Potem ko je pokazal dobronamernost vladnih uredb nasproti Južnim Slovanom, se je Rob v svojem govoru posebej zadržal na razkrinkavanju tistih uradnikov, ki v uradih sabotirajo izvajanje teh uredb.

»Tu moram naglasiti,« je rekel, »da vladne uredbe in ukaze o dajanju nacionalnih in kulturnih pravic Južnim Slovanom sabotirajo reakcionarni uradniki iz dobe Horthyjevega režima. Sem sodijo notranji, učitelji, posamezni višji uradniki predvsem v ministrstvu prosvete. Minister za notranje zadeve je v prvi polovici meseca septembra pod grožnjo disciplinske kazni izdal ukaz podžupanom in prav tako tudi županom tistih mest, v katerih živijo Južni Slovani, da izvajajo uredbe o svobodnem uporabljanju južnoslovanskega jezika. Od tedaj je preteklo skoraj dva meseca, toda podžupani in drugi izvršni organi niso v tem vprašanju še ničesar napravili.«

Na koncu svojega govora je Anton Rob izrazil upanje, da se bo vlada v interesu prijateljstva med Madžari in Južnimi Slovani ter v interesu demokracije trudila, da se te napake odpravijo.

Poslanci koalicijskih strank so konec govora Antona Roba pozdravili z dolgotrajnim ploskanjem.

POLITIČNE VESTI

Vojaško sodišče v Bukarešti, pred katerim se je vodila javna razprava zaradi veleizdaje proti predsedniku bivše nacionalnecaristične stranke Maniu in njegovim najožjim sodelavcem, je obtožence spoznalo za krive in obsodilo: Maniu na dosmrtno prisilno delo, ostale obtožence na kazni odvzema prostosti od enega do 17. let. Julius Maniu je s pomočjo ameriške obveščevalne službe v Romuniji napravil iz nacionalnecaristične stranke vohunsko centralo in oporišče imperializma in mednarodne reakcije. Nacionalnecaristična stranka je prav tako neposredno odgovorna za ustanovitev fašistične Antonescove diktature in za sodelovanje Romunije v Hitlerjevi vojni.

Po veliki manifestaciji, ki sta jo 7. novembra o priliki 30. obletnice Oktobrske revolucije priredili Komunistična partija in socialistična stranka v Rimu, je motorizirana policija na povelje notranjega ministra napadla razhajajoče se kolone manifestantov s pendreki. Vodstvo socialistične stranke je objavilo v posebnem komuniqueju, da je bilo zaradi tega izzi-valnega ravnanja policije mnogo manifestantov ranjenih.

Generalna skupščina Združenih narodov je sprejela resolucijo, ki obsoja vse vrste vojne propagande. Generalna skupščina je pozvala vse države članice OZN, naj širijo propagando za mir.

Madžarska policija je odkrila špijonsko organizacijo, katere člani so bili tudi privatni tajnik voditelja opozicije Pfeifferja, vodilni funkcionarji razpuščene fašistične »stranke svobode« in tajnica dopisnika ameriške časopisne agencije Associated Press.

V Angliji so bile prejšnjo soboto občinske volitve v 388 mestih in občinah Anglije in Walesa. Na teh volitvah je konservativna stranka dobila 639 mest in 18 zgu-bila, laburistična stranka pa je dobila 43 mest in 695 zgubila. Skupno so dobili konservativci 1269 mest, laburisti pa 831.

SVOBODNA PRODAJA BLAGA V JUGOSLAVIJI

Na predlog ministra za trgovino in preskrbo je vlada FLR Jugoslavije odredila prosto prodajo vseh vrst bombažnih, volnenih in svilnenih tkanin.

Po naši zemlji

Zahtevamo likvidacijo „Wurffkomand“ in takojšnji razpust BHS

Te dni so poslane vse slovenske anti-fašistične organizacije okraja Velikovec britanski civilni upravi v Celovcu naslednje pismo:

Vedno pogostejše se ponavljajo napadi in provokacije, katerih krivci so tuji in domači fašistični elementi. Koroški Slovenci najodločneje protestiramo proti takim pojavom ter odločno zahtevamo, da se krivci najostreje kaznujejo, da oblasti ukrenejo vse, da se napravi konec napadom na koroške Slovence in anti-fašiste. Koroški Slovenci v sedanjem položaju niso več varni pred fašističnimi napadalci. Ogroženo je celo življenje posameznikov in njihova imetja.

Pismo navaja nekaj primerov, ki so zelo značilni, in daje jasno sliko o delovanju fašističnih elementov na Slovenskem Koroškem.

V noči od 31. oktobra na 1. novembra so neznani nacistični zločinci iz Velikovec vdrli na pokopališče v Št. Rupertu pri Velikovecu in oskrnili grob 85 partizanov, ki so dali svoje življenje v borbi proti fašizmu. Zločinski wurffkomandovci so raztrgali vse vence, ki so jih položili na grob delegacije ob odkritju spomenika padlim partizanom dne 26. oktobra ter raztrgali na drobne kose trake na vencih, odstranili križ pri spomeniku in ga vrgli na cesto. Grob sam so opustošili in poteptali. To zločinsko dejanje jasno dokazuje, da na Koroškem denacifikacija še ni izvršena in da je na Koroškem mnogo nacistov in inozemskih fašistov, ki imajo vse možnosti, da izvršujejo takšna dejanja. Oskrneni grob padlih partizanov je zločin, ki vzbuja najgloblje ogorčenje vsega antifašističnega prebivalstva.

Tako imenovane Wurffkommande, ilegalne organizacije, v katerih se zbirajo bivši SS-ovski funkcionarji in člani nacistične organizacije, vedno močneje ogrožajo slovensko antifašistično prebivalstvo. Napadi na Slovence ob raznih priložnostih so vedno pogostejši. Najagilnejša »Wurffkommand« v Štebnu pri Globasnici je dne 19. oktobra prišla v Podjuno pri Globasnici in provocirala Slovence in antifašiste in povzročila pretep. Isti dan so wurffkomandovci napadli Slovenca Jurija Pečnika iz Podjune, ga težko ranili, da je moral biti pozneje prepeljan v celovško bolnišnico. Jurij Pečnik ima poleg drugih poškodb zlomljeno levo roko. »Wurffkommand« iz Štebna je nekaj časa za tem napadla dom Jurija Pečnika, ga obmetavala s kamenjem in razbila pri tem deset šip ter ranila 5-letnega otroka. Dne 21. oktobra je »Wurffkommand« iz Štebna napadla tovariša Petra Sadjaka iz Podjune, ko se je vračal od pevke vaje. Isti večer je bil napaden župan v Globasnici, Slovenec Friderik Hrašt. »Wurffkommand« iz Štebna je razširila svoje delovno področje na vse kraje velikovškega okraja južno od Drave. Ko se je pojavila štebanska »Wurffkommand«, ojačena s šovinisti in fašisti iz Dobrle vasi, žitare vasi in Proboja, 2. novembra v Grabalji vasi, je tam napadla in ranila partizana Janeza Buteja in še nekaj drugih zavednih Slovencev. Ob tej priložnosti je bil težje ranjen partizan Alojz Mohor — Srečko iz Št. Vida v Podjuni.

Pismo poudarja, da je antifašistično prebivalstvo do skrajnosti ogorčeno in ostro protestira proti takim dejanjem in je prepričano, da edino takojšnje kaznovanje krivcev omenjenih napadov in provokacij more ustvariti pogoje za javni red in varnost. Pismo dalje ugotavlja: Avstrijski varnostni organi niso pokazali pripravljenosti, da bi napravili red. Napisani so bili sicer protokoli, zaslišani ljudje, a vse je ostalo le na papirju, podvzeli niso ničesar. V Grabalji vasi sta bila pri napadu »Wurffkommand« navzoča celo dva orožnika, ki sta mirno opazovala zločinsko delo »Wurffkommand« in nista posegla vmes, češ

da nista v službi, čeprav sta bila oborožena in v uniformi. Nekaj dni po dogodkih v Podjuni so orožniki zaslišali vrsto ljudi, napisali dolge protokole, rezultat pa je, da so vsi krivci na svobodi in lahko nadaljujejo s svojim zločinskim delom.

Pismo ugotavlja, da so člani »Wurffkommand« nacisti, funkcionarji hitlerjugenda in bivši SS-ovci.

Tako je na primer bivši hitlerjugendovski funkcionar Leonhard Kogoj iz Čepič pri Globasnici danes eden izmed najaktivnejših članov »Wurffkommand«. Rayno tako so člani »Wurffkommand« registrirani nacist Pavel Pajantschitsch, bivši član »Hitlerjugende« Hubert Silan, funkcionar »Hitlerjugende« Jože Dimpelnik iz Štebna in podobni nacisti. Pobudo za taka dejanja pa jim daje BHS (Bund der heimatreuen Südkärntner), ki je danes legalna nacistična organizacija, v kateri imajo zavetje nacistični elementi iz Koroške in inozemski fašistični begunci. Nacistični značaj BHS dokazuje poleg drugega dejstvo, da so pobirali podpise za vstop sami nacisti in da so člani BHS ljudje z izrazito nacistično preteklostjo. Voditeljica BHS je nacistka Ana Köstinger iz Dobrle vasi, njen mož, ki je še danes učitelj na Slovenskem Koroškem, je registriran nacist in je bil v času Hitlerja zvest propagandist nacistične miselnosti. Pri nabiranju podpisov za BHS so se predvsem odlikovali ilegalni SS-ovec Josef Plauz iz Kokinja, registrirani nacist Miha Toplič iz Sinče vasi, registrirani nacist Jesse iz Peračije, SS-ovec Janez Riegler iz

BRZOJAVKA ZVEZE PRIMORSKIH PARTIZANOV ZVEZI BIVŠIH PARTIZANOV SLOVENSKE KOROŠKE

Dragi tovariši, pozdravi, ki ste jih nam poslali z vašega drugega običnega zbora, so za nas noven dokaz, da bratstvo med vsemi borci Narodno osvobodilne vojske ni prazna beseda, temveč živo in trajno dejstvo, ki je največja sila v naši skupni borbi za zmago demokracije.

Naša trdna povezanost in enotnost predstavljata sigurno garancijo v borbi za demokratske pridobitve, ki jih moramo še izvojevati.

Tovariši iz Slovenske Koroške, kljub našim naporom in brezmejnemu žrtvam smo še vedno ločeni od skupnosti jugoslovanskih narodov. Toda prepričani moramo biti, da žrtve niso bile zaman; z dosledno in pogumno borbo bomo dosegli vse ono, kar je za naše brate v Jugoslaviji priznana pridobitev: svoboda, resnična demokracija in ljudska oblast!

Tovariši iz Slovenske Koroške, prepričani ste lahko, da bodo v vseh bodočih borbah partizani Svobodnega tržaškega ozemlja na vaši strani.

Prejmite naše bratske pozdrave! Smrt fašizmu — svoboda narodu! Zveza primorskih partizanov Pokrajinski odbor A. Ukmarrl r., predsednik.

PROSLAVA OKTOBRSE REVOLUCIJE V BILČOVU

Ves napredni svet je proslavil dan, ko se je pred 30 leti dvignilo rusko ljudstvo, da bi strlo okove, ki ga je vanje vkoval carski režim in njegovi kapitalistični pomagači. Ti sovražniki ljudstva so hoteli preprečiti, da bi se delovno rusko ljudstvo gospodarsko in kulturno dvignilo in vzelo svojo usodo v svoje roke. Toda sovjetski delavci in kmetje so se združili in strnjeno strmoglavili najzadnjaški caristični režim in postavili svojo lastno vladno resnično ljudske de-

Podgrada, nacist Pavel Pajantschitsch iz Globasnice in drugi. BHS hujska danes preko svojega izrazito šovinističnega in nacističnega časopisa »Unsere Heimat« proti demokratični organizaciji koroških Slovencev OF in proti njenim funkcionarjem. »Unsere Heimat« hujska na borbo proti koroškim Slovencev in antifašistom. Zanimiv je primer, da je bivši nacist in sedanji član BHS Josef Kuster v Podjuni dal wurffkomandovcem žganja, da bi se opijanili in bili tako sposobni za napad na slovenske antifašiste.

Antifašistične organizacije okraja Velikovec zahtevajo v imenu vseh koroških Slovencev in antifašistov svojega okraja, da se napravi konec stanju, v katerem imajo fašistični elementi možnost oskranjevati grobove padlih partizanov in napadati partizanske borce, ki so prelivali kri v borbi proti najhujšemu sovražniku človeštva, v borbi proti fašizmu. Zato zahtevajo koroški Slovenci in antifašisti:

1. da se vsi fašistični begunci takoj odstranijo iz Koroške;
2. da se takoj likvidirajo ilegalne nacistične »Wurffkommande«, ki ogrožajo vse slovensko in antifašistično prebivalstvo;
3. da se takoj razpuste organizacije BHS, ki združujejo vse nacistične in šovinistične elemente, ki daje pobudo za napad in provokacije in vodi gonjo proti demokraciji in napredku. BHS hodi po stopinjah vojnega zločince Maier-Kaibitscha, ki je bil pred kratkim obsojen;
4. da se takoj ukine list »Unsere Heimat«, ki širi nacional-socialistično ideologijo in ki je glavni hujskač proti miru na našem ozemlju;
5. da se takoj in najstrožje kaznujejo vsi krivci omenjenih napadov in provokacij, ki so bili že vsi prijavljeni pristojnim orožniškim postajam.

Velika oktobrska revolucija je položila temelje današnji Sovjetski zvezi, da je v drugi svetovni vojni lahko kljubovala hitlerjevski Nemčiji ter osvobodila vso Evropo izpod tlačanstva fašističnega barbarstva. Velika oktobrska revolucija je dala vsem delovnim množicam, vsem ponižanim in razžaljenim širom zemlje novega poguma v borbi za pravice tlačanih narodov in malega človeka. Koroški Slovenci se tega dejstva v polni meri zavedamo. Saj smo strašno divjanje nemškega nacizma občutili na lastni koži. Zavedamo se, da nam je prinesla rešitev samo herojska Rdeča armada, prekaljena v borbi, in z njo naša armada nove Titove Jugoslavije. Prav zaradi tega smo se dne 5. t. m. tudi v Bilčovsu zbrali na sestanku OF, da tudi mi proslavimo veliki spominski dan Oktobrske revolucije in se v hvaležnosti spomnimo vseh onih, ki so nam pripomogli k naši svobodi in ki nas še danes podpirajo v naši pravični borbi in zahtevi po priključitvi k FLRJ.

PREKOP PARTIZANA RUDIJA TRDINA

V torek 4. t. m. je bil ob veliki udeležbi libuškega in okoliškega prebivalstva prenešen iz Breznice na libuško pokopališče in tam pokopan partizan Rudolf Trdin. Nad 500 ljudi je izkazalo zadnjo čast partizanu-junaku. Podpredsednik POOF-a dr. Luka Sienčnik se je v imenu vseh tovarišev-partizanov in v imenu antifašističnega prebivalstva poslovlil od padlega tovariša in v nagrobnem govoru med drugim dejal:

»Oni, ki niso privoščili miru niti mrtvemu junaku, so se poskrili, namesto da bi ga na kolenih prosili odpuščanja. Toda naš narod mu danes daje dostojno zadoščanje. Vrnili se je iz gozda kot zmagovalček, da v blagoslovljeni zemlji na lastnem mestu na libuškem pokopališču aka čas, ko ne bo več meja ločila njegovega groba od njegovih dragih in bo njegova mati lahko z ljubečo roko polajala cvetje na njegov grob.«

Moški pevski zbor mu je zapel dve žalostinki v slovo, nato pa so številni ven-

ci s trakovi v narodnih barvah in pete-rokrako zvezdo, simbolom zmage, zakrili odprto gomilo.

Tov. Rudolf Trdina je doma iz Mežice. Ko so med vojno pregnali nacisti njegove drage z doma, je šel Rudi v partizane in kot pogumen borec in dober tovariš dal pozimi leta 1944 v Libuči svoje mlado življenje za visoke ideale svobode in miru. Bližnje in okoliško ljudstvo še danes ne more pozabiti, kako so se poživinjeni nacisti znašali še nad mrtvim borec. Orožnika Schifferer in Hacker sta prisilila dva Poljaka, hlapca pri pd. Lemišu in Gampatu, da sta slekla mrtvega partizana do golega, nakar ga je nacistični župan zapeljal na gnojnem vozu v gozd na Breznici. Poljaka, ki sta se branila, sta bila zaradi tega še pretepena, orožnik Hacker pa je mrtvemu partizanu odščipnil še uro na roki.

KOTMARA VAS

Kakor po vseh vaseh in občinah Slovenske Koroške, smo tudi v Kotmari vasi dne 3. novembra informativni sestanek posvetili prazniku vsega naprednega demokratičnega sveta — Veliki oktobrski revoluciji v Rusiji.

Tovariš Janko Ogris je v referatu razložil veliki pomen Oktobrske revolucije za vse delovno ljudstvo sveta. Po referatu se je razvil živahen razgovor, ki je trajal skoraj dve uri. V znak naše solidarnosti z velikim bratskim slovanskim narodom — Sovjetsko zvezo in v znak našega obudovanja junaških narodov Sovjetske zveze, ki so ogromno doprinesli za svojo svobodo, za rešitev vsega človeštva in za srečnejše življenje milijonov delovnih ljudi, smo odposlali v Moskvu telegram s čestitkami sovjetskemu narodom. Prav tako smo s telegramom zahtevali od angleške civilne uprave, da takoj izpusti naše brigadirje, ki so bili zaradi nošenja slovenske zastave krivično obsojeni in se po nedolžnem nahajajo v zaporu.

SLOVENSKI NAROD NA KOROŠKEM CASTI SVOJE JUNAKE

Na dan Vseh svetih 1. novembra smo v Kotmari vasi na slovesen način počastili spomin naših padlih borcev, ki so pokopani na tukajšnjem pokopališču. Naši mladinci so vse grobove lepo okrasili s cveticami in svečami. Zastopniki OF so položili lep venec, medtem ko je domači pevski zbor pel žalostinke. Značilno je, da se je domač nacist ob tej priložnosti zgražal, ker smo naše borce pokopali ravno tu in da pojemo slovenske pesmi na njih grobovih.

V noči od 1. na 2. so nacisti raztrgali venec in trakove okrajnega odbora OF, ki smo ga položili na partizanski grob. Hkrati so isti ljudje s črno barvo prebarvali slovenski napis na trgovini tov. Čimžarja. Če ti fašisti mislijo, da bodo na ta način zatrli našo borbo za svobodo, naj vedo, da bomo pokopali svoje borce in peli svoje pesmi tam, kjer bo a m ljubo, in ne tam, kjer bo njim prav.

MARLJIVA NABIRALKA ZA SPOMENIK PADLIM PARTIZANOM

Tovarišica Danica Mak je nabrala v Trnjam, kjer je samo 12 hiš, vsoto 330 šilingov za spomenik padlim partizanskim junakom. Marljivo nabiralke kakor darovalce posnemajmo tudi mi, da padlim za svobodo dostojno dokažemo svojo hvaležnost.

POIZVEDBA

Iščemo Johanna Kulnika, kmeta p. d. Zegarja, iz Bilnovsa pri Bilčovsu. Dne 10. septembra tega leta je odšel neznan kam Star je 45 let. Na posledicah mučenja pri gestapu večkrat zapada v mišljenje, da je zasledovan in da se mora skriti. Od 10. 9. ni za njim nobenega sledu. Domači prosijo vse, ki vedo za kakšno sled za njim, da to takoj sporočijo.

PRISPEVAJTE ZA TISKOVNI SKLAD

OF

JAPONSKA VAS

(Opomba uredništva: Kot bo našim bralcem znano, so okupirali Japonsko Amerikanci, ki so se seveda — kot povsod! — tudi v deželi „vzhajajočega sonca“ povezali z domačimi kapitalisti in veleposestniki proti ljudstvu.)

Nedaleč od mesta Tiba, sredi neznanih kvadratnih riževih polj, med katere so utesnjeni pasovi zelenih ječmenovih njiv, čepi vas Hiraoka. Celotna slika spominja na veliko z neokretno otroško roko poslikano šahovsko desko.

Hiraoka šteje okoli tisoč kmetij. Stare, vegaste bajte so si presenetljivo slične. Spominjajo te bolj na nekake kletke kakor na človeška bivališča. Okenca brez šip so zastrta z zagrinjali ali s preprostimi kosi svilene papirja.

V teh vegastih kočicah, ki čepijo po gričih kot gnezda — brez gospodarskih poslopij in dvorišč — domujejo kmetje-najemniki veleposestnikov. Pred sleherno hišo je kopica raztrganih, zanemarjenih otrok. Mnogi izmed njih imajo glave gladko obrite, a polne krast in izpuščajev. Najmanjši se plazijo po zemlji goli, nekaj starejše deklice so oblečene v obledele kimone (japonska obleka iz cela), dečki pa v kaki-obleke, prirojene po vojaško. Kot so nam pripovedovali, je to običaj, da, zakon; japonski deček naj bi si že iz mlada osvojil vojaškega duha...

V Hiraoki so še druge, lepe in čedne hiše, njihovo število pa je seve majhno. Stojijo bolj vstran in so opasane z gosto, bodočo živo mejo. Tu stanujejo gospodarji vasi, katerih last je vsa rodovitna zemlja.

Po kapitulaciji Japonske ni prišlo za kmete do nikakih bistvenih sprememb. Orna zemlja kakor tudi gozd in log — vse je še vedno last velesesestnikov, ki oddajajo zemljo kmetovalcem v najem pod naravnost nevzdržnimi pogoji.

Stopili smo v notranjost ene izmed kmečkih hiš. V nos nam je udaril težak vzduh po plesnobi. Notranjost je bila vlažna in neprikladna. Hiša je bila prazna. Kmetič z ženo in otroki se je mučil in plazil po kolenih nekje za hišo; pleli so ječmen.

Ne daleč proč ob robu močvirja je brodira po nesnagi neka druga kmečka družina. Mešali so gnoj z zemljo in tako pripravljali zemljo za riževo setev. Poleg njih je bil zaposlen star Japonec s posajanjem riževih sadik.

Da bi dosegli večji pridelek in da bi prihranili več semena so japonski kmetje prisiljeni riž saditi in ne sejati.

To izčrpavajoče in težko delo je silno nezdravo. Kmetove roke in noge so zato podobne razpokani hrastovi skorji.

Zvečer smo sedeli ob pečici z žarečim ogljem in se razgovarjali s kmeti. Izkazalo se je, da so še vse družine, na katere smo naleteli na polju, tako pred vojno kot sedaj najemniki, kajti zemlja je prej kot slej last veleposestnikov.

»O kaki agrarni reformi se nam niti ne sanja«, so nam odgovarjali kmetje.

Kmetovalec Kawasaki je poiskal v lepo izrezljani skrinjici masten kos papirja in ga mi pomolil. Bila je to najemniška pogodba z veleposestnikom Osumijem, bivajočim v mestu, kjer ima veliko trgovino.

Najemniška pogodba se je glasila:

»Jaz, Kawasaki Tarataro, se obvezujem natančno držati se obstoječih zemljiško-najemniških in zakonskih in krajevnih najemniških običajev. Zemljo bom obdelal najskrbneje in vedno pazil na to, da bo gnojena ter da bo seme na mestu. Najemnino bom plačal ob času in na dan določen od Vas, ne glede na to, kako bo izpadla letošnja letina. Če bo riž na moji njivi slabe kakovosti, se obvezujem, da ga bom zamenjal za boljšega. Preden ne plačam najemnine, nisem upravičen prodati ali jesti riža z najemniškega polja. Če bi ne mogel plačati najemnine v tem letu z rižem, jo bom, gospod Osum, poravnal z Vašim dovoljenjem z denarno vsoto, odgovarjajočo tržnim cenam riža. Vsa vzdrževalna dela pri namakalnih pripravih ter za zboljšanje polja gredo popolnoma na moj račun, prav tako vsi izdatki za obrambo proti škodljivcem itd. Ako bi Vi ugotovili tekom najemne dobe nemaren odnos do dela ali netočno plačilo najemnine, mi lahko odvezmete zemljo vsak čas, čemur ne bom oporekal. Če bi ne izpolnil svojih denarnih in siceršnjih obvez, pripade ves pridelek Vam in temu ne bom oporekal. Ako bi v trenutku izterjanja denarnih kazni ali zaradi neizpolnjevanja najemne pogodbe drugače nastalih stroškov ne bil na mestu, v primeru bolezni itd. — prevzame vse moje obveznosti moj porok Miki Iziro.

Ti neznosni najemniški pogoji povedo, da ima kmetovalec težko stališče in da je povsem brezpraven. Kot razvidno ne prevzame veleposestnik nikakih obveznosti. Ako bi najemnik Kawasaki zbolel ali umrl pred dnevom, ko mora plačati najemnino, dobi veleposestnik Osumi plačano celotno najemnino po poroku Mikiju. Ta, Kawasaki je sosed,

je, kot vsi prebivalci vasi Hiraoka, kmet brez lastne zemlje in najemnik.

Veleposestnik ima pravico najemnino zvišati pa tudi izterjovati dodatna plačila in kazni od kmetov. Kaj malo mu je mar, če žetev uniči suša, neurje ali povodenj. Njega zanima samo najemnina, to pa dobi.

V ostalem je bila letos v pokrajini Tokia suša, kot je ne pomnijo že 80 let. Pa tudi v celi vrsti drugih pokrajin je šla po zlu skoraj polovica riževih posevkov.

Pri zamudi plačila pribije veleposestnik k najemnini za vsak dan denarno kazen. Zemljo, ki jo je dal v najem, lahko odvzame ob vsaki letni dobi. Končno lahko zapiše netočnega plačnika na »črno listo«, ki jo razpošljejo vsem veleposestnikom v pokrajini. Kdor pride na tako listo, ne dobi več zemlje v najem.

Take razmere, ki so obstajale desetletja, obstajajo naprej tudi še dandanes nespremenjene. Po končani vojni se je najemnina zvišala. V mnogih primerih doseže 63 % pridelka. Veliko japonskih kmetov je najemnikov za delež in se ne morejo leta izkopati iz dolgov. Pravi sužnji veleposestnikov.

V vsaki poljubni vasi na Japonskem lahko vidimo, da leži na najemniških parcelah zasajanih s sadnim drevjem polno gnijočega sadja. Kakor so nam pripovedovali, kmet nima pravice pobirati sadja brez dovoljenja svojega gospoda. Ako je kmet vzel v najem kos zemlje, zasajene s sadnim drevjem, odpadlega sadja ne sme uživati prej, marveč šele, ko je do zadnje pare poravnal najemnino. Medtem pa njegova družina strada. V japonski vasi imajo moč in oblast še vedno stare temne sile, ki so poglne deželo v vojno in največjo nesrečo. V mestu kot na deželi je veliko pomanjkanje živeža.

Obiskali smo v Tokiu, v Jokohami in v drugih mestih nekaj trgovin. Domačinov je tam videti kaj malo, kajti na prodajni ni ne množičnih potrebščin ne živila in potrebščin, vendar po nedosegljivih cenah. Z vsem tem pa razpolagajo verižniki. V eni najpomembnejših ulic Tokia, v Ginci, se dnevno razvija črna borza in se tu sklepajo vse mogoče kupčije.

Prebivalstvo Japonske trpi zaradi revščine in lahkote ne morda zato, ker bi dežela ne mogla pridelati dovolj živil, marveč zato, ker politika japonske vlade zavira demokracijo, ki bi dala pobudo za razvoj poljedelstva. Razen tega vlada noče skrbeti, da bi prišla živila redno na trg in še manj, da bi jih pra-

vilno razdelili. Japonska razpolaga z velikimi zalogami riža ter drugih živil. Bogati kmetje ter veleposestniki pa so zaloge zakopali, ker pričakujejo še večje ga porasta cen.

V dolini Tokia je kaj živahna trgovina potom zamenjavanja med bogatimi prebivalci obeh mest, Tokia in Jokohame ter bogatimi kmečkimi veleposestniki iz okolice. Špekulanti spravljajo v svoje malhe ogromne dobičke, delavci v mestih in večina malih kmetov na deželi pa stradajo...

Nekoč smo se peljali mimo vasice Torivova, kjer smo bili priče prizora, ki je značilen in ki nam je nazorno predložil vsakdanje življenje japonske vasi.

Dva zgarana, od sonca izpita in izsušena kmeta sta vlekla počasi po njivi starinski leseni plug, tretji pa ga je naravnaval. Tako pač je bilo pred davnimi stoletji, tako je še danes.

Težko breme veleposestniškega izkoriščanja pije kri japonskemu kmetu. Združeno s sodobnim zatiranjem davi japonsko vas, ki se zaostala ne more razviti. V dveh letih od kapitulacije je ostalo vse pri starem.

L. Rasolov.

TA TEDEN

SE SPOMINJAMO

- 14. 11. 1838 se je rodil veliki hrvatski pisatelj Avgust Senga, avtor zgodovinskih povesti.
- 15. 11. 1670 je umrl Jan Amos Komenski, češki pedagoški pisatelj — husit.
- 16. 11. 194 so prišli štajerski slovenski partizani po bitki pri Dobravljah drugič na Koroško.
- 16. 11. 1887 je umrl v Ljubljani Fran Levstik.
- 17. 11. 1946 se je pričelo prvo zasedanje ustavodajne skupščine Ljudske republike Slovenije, ki je trajalo do 20. novembra.
- 19. 11. 1942 se je pričela zgodovinska ofenziva Rdeče armade pred Stalingradom. SZ praznuje ta dan kot praznik artilerije.

Izdajatelj, lastnik, odgovorni urednik lista: dr. Matko Scharwitsch, Wien XVI, Ottakringstrasse 83. — Glavni urednik: dr. Franc Zwitter. — Uredništvo in uprava: Wien IV, Waaggasse 6/II. Telefon B 21-5-50. — Podružnica uprave: Celovec (Klagenfurt), Volkermarsterstrasse 21/L — Tiska: „Globus“, Zeitungs- Druck- und Verlagsanstalt G. m. b. H., Wien I, Fleischmarkt 3-5.

KAPLAN MARTIN ČEDERMAC

FRANCE BEVK

Velika pola papirja je bila popisana skoraj do kraja. Roka se mu je tresla, šumelo mu je v glavi. Dvignil bi se bil in si odpočil, a se je bal, da potem več ne sede.

»Ne moreš me zavidati, a me tudi ne pomiluj; svetovati mi tako ne moreš. Moli zame! Še nikoli nisem bil tako hudo potreben tuje motivne. Čutim, da se mi bližajo težki trenutki. Vsak dan pričakujem, da se znova odprejo vrata...«

Medtem je bila nastala noč; po svetu, deževnem dnevu, hitreje kakor ponavadi. Čedermac je poklical Katino, da mu je prižgala svetilko... Še pozdrav in podpis. Pisma ni še enkrat prebral.

Izmučen se je dvignil, stopil k oknu in gledal v noč, na vas, v svetlobo luči med drevjem.

Bilo je na petek. Dan oblačen, zrak tih, noben list se ni zganil na drevju. Proti večeru, ko se je Čedermac vrnil od matere, je našel na klopi pred hišo poročnika in brigadirja. Čakala sta ga. Poročnik je bil še mlad, suhljatega obraza, s spreminjastim bleskom v očeh; brigadir precej debel, že sivolas, ves dobrušen in smejljajoč, ki ves čas ni spregovoril besede.

»Žal mi je, da sta me morala čakati, ju je pozdravil z narejenim obžalovanjem; te dni je moral pogosto zatajevati svoje odkrito hribovsko nrv. »Katina! Zakaj ju nisi peljala v izbo?«

»Prečistiti je bil na obisku?« je vprašal poročnik, ko so vstopili in posedli. »Zopet kaka zarota?«

Bil je uglajenega vedenja, a hladen; pod skorjo vljudnosti je prežala strogost.

»Ne, ne,« se je Čedermac prisiljeno nasmehnil. »Samo kratek izprehod.«

»Marsikaj nam je znanega«, je rekel poročnik suho. »Mi več vemo, kot si vi mislite.«

V poročnikovem glasu je bilo za senco preračunane strogosti. Ne da bi to pokazal, se je gospod Martin zavzel nad novim tonom. Drugo dejanje iste komedije, le da bo to pot boj vroč, trdovratnejši. Dejstvo, da ga je v trenutku spregledal do dna, mu je vlival poguma.

»O meni veste lahko vse, ne bojim se,« je rekel s trdnim glasom. »Ničesar ne skrivam ne pred Bogom ne pred ljudmi.«

Poročnik se je trdo nasmehnil. Nato je vzel iz torbe neko listino, jo razgrnil pred kaplanom in se oziral po črnili.

»Potem vas ne bomo več nadlegovali.«

»Kakor zadnjič,« je pomislil Čedermac, »razen da je ton ostrejši.« In kakor pred dnevi, je vzel listino v roke, a je ni bral, ker je že poznal njeno vsebino. Komedijska se je spreminjala v spak. Izbrali so slab dan; misli, ki jih je razpredal vso pot, so ga bile razdražile, delale so ga nepristopnega in ga silile k

odločnosti. Kri mu je poglano v obraz; z vsilo se je zadrževal, da papirja ni raztrgal na drobne kosce in jih vrgel poročniku pod noge. Toda to bi bila odkrita napoved neizprosne boja. Ni se smel prenatgati.

»Svoje mnenje sem vam že zadnjič povedal,« je porinil listino od sebe. »Danes nimam ničesar več dostaviti.«

Poročnik se je nervozno zganil in zardel v lica.

»Mi se ne moremo ozirati na vaše besede. To je upor, prečistiti, neposlušnost nasproti oblastem...«

»Dovolite,« mu je Čedermac segel v besedo, »v cerkvenih zadevah...«

»Dovolite, prečistiti,« se poročnik ni dal motiti, zvišal je glas, a oči so se mu ježno zasvetile. »Kot državljani ste dolžni pokorščino tudi politični oblasti. To si zapomnite, proti temu ni ugovor!«

»V zadevah, ki se tičejo samo cerkve, pravim jaz, sem dolžan ubogati samo nadškofa...«

»Da, v zgolj cerkvenih zadevah. Temu ne ugovarjam. Država se ne sme vtikati v verske nauke in se tudi ne vtika. Toda dokler vršite v cerkvah protidržavno propagando, nima država le pravice, ampak tudi dolžnost, da se brani in temu enkrat za vselej naredi konec. In ne bo odnehala.«

Besede so bile ostre, a niso vžgale. Čedermac jih je pričakoval; ni se jim začudil, niti ga niso razburile.

»Ne morem si očitati niti najmanjše prestopke proti državi,« je rekel mirno. »V cerkvi govorim o Bogu, o verskih resnicah, ne o politiki. Vaše be-

sede so grdo obrekovanje, ako nimate dokazov.«

»Dokaze imamo, prečistiti. Dokaze imamo.«

»Proti meni? Proti meni ne!«

»Proti vam ali proti drugim — to zdaj nima pomena. Poudarjam le, da so se oblasti zatrdno odločile izvesti svojo namero in ne bodo odnehale, se je poročnik zmeraj bolj dvigal glas. »To vam smem zaupati. Zato je vsako prerekanje jalovo. Ako se ne vdete danes, se boste morali jutri. Ste razumeli?«

Da, Čedermac je razumel, le predbro je razumel. Čutil je, kako je v napadu bridkosti, v globoki zavesti ne moči pobledel, obhajala ga je slabost, da se je oslonil na mizo. Razumel je, da bi se nikoli ne mogli sporazumeti. Ogenj in voda! Drugačni pogledi na življenje, drugačna morala, vsi pojmi sprevrženi — ni pomoči. Zadel ga je ostriost besed, ki je ni pričakoval. Da, saj je razumel, tudi on je bil nekoč vojak. Poročnik je dobil povelje, ki bi ga moral izvršiti, a kaplan se mu upira; vrglo ga je iz ravnotežja, da je zadnje besede skoraj kričal. Čedermac je presenetilo in užalo, mu za trenutek pobralo glas in besedo. Zdaj ni bilo časa za občutke. Poznalo je čud teh ljudi; vedel je, kako je treba z njimi ravnati. Vljudnosti je odgovarjal z vljudnostjo, a njihova trdota je zadel ob še hušjo trdoto. Ni smel pokazati strahu. Preudarno, hladno; ne sme se dati zavesti od svojih občutkov. (Dalje)

OF - naša organizacija!